

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิดความประพฤติ และคุณธรรม ของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอเหมาะกันทุกด้านสังคม และบ้านเมืองนั้น ก็จะมีพลเมืองที่ธำรงรักษา ความเจริญมั่นคง ของประเทศชาติไว้ และก้าวพัฒนาไปได้โดยตลอด”พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ที่ทรงพระราชทานแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการศึกษาไว้เมื่อ ปี พ.ศ.2542 นอกจากนี้ พระองค์ท่านยัง ได้มีพระบรมราโชวาทที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษา พระราชทานไว้ โดยได้พระราชทานไว้เนื่องในงานวันเด็กแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ซึ่ง พระองค์ท่านได้กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันว่า การให้การศึกษาแก่เด็กต้องเริ่มตั้งแต่เกิด ก็ต้อง สอนให้รู้จักใช้วัยและประสาทส่วนต่าง ๆ ต้องคอยควบคุมฝึกหัด จนสามารถใช้วัยและ ประสาทส่วนนั้น ๆ ทำกิจวัตรทั้งปวงของตนเองได้ เมื่อสามารถทำกิจวัตรของตัวเองได้แล้ว ถัดมา ก็ต้องสอนให้รู้จักทำการต่าง ๆ ให้รู้จักแสวงหาสิ่งต่างๆ ตามที่ต้องการให้ได้มากขึ้น เพื่อ ทำให้ชีวิตมีความสะดวกมีความสุขสบาย การให้การศึกษาขั้นนี้ ได้แก่การฝึกกายให้มีความ คล่องแคล่ว ชำนิชำนาญ และสามารถในการปฏิบัติ ประกอบกับการสอนวิชาความรู้ต่าง ๆ อัน เป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพเลี้ยงตัว การให้การศึกษาอีกขั้นหนึ่ง คือการสอนและ ฝึกฝนให้เรียนรู้วิทยาการที่ก้าวหน้าขึ้นไป พร้อมทั้งการฝึกฝนให้รู้จักใช้เหตุผลสติปัญญา และ หาหลักการของชีวิต เพื่อให้สามารถสร้างสรรค์ความเจริญงอกงามทั้งทางกายและทางความคิด (เขวพา เดชะคุปต์. 2542 : 40)

การจัดการศึกษาปฐมวัยขึ้นอยู่กับความเชื่อปรัชญา และบริบทของสังคม มี พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม คุณลักษณะการจัดการศึกษาของแต่ละ โรงเรียนและแต่ละท้องถิ่นอาจแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เหตุการณ์ของสังคม ในการ จัดการศึกษาปฐมวัยผู้สอนจะต้องสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับเด็ก โดยพิจารณาจากวัย และประสบการณ์ของเด็กโดยเน้นพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และ สติปัญญา พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยเกิดขึ้นตั้งแต่อยู่ในวัยทารก เมื่อแรกเกิดเด็กเริ่ม ยืนร้องเสียงอ้ออ่า มองตามเสียงคน ชอบสัมผัสเป็นพฤติกรรมเริ่มต้นของพัฒนาการทางสังคม

การกอด การจับ ของพ่อแม่เป็นการถ่ายทอดพฤติกรรมความรู้สึก วัฒนธรรมสังคมให้แก่เด็ก โดยลำดับ เด็กเริ่มเรียนรู้ที่จะสนองพฤติกรรมทั้งทางบวก และทางลบ เพื่อที่จะทำความเข้าใจ ด้วยกลไกการเรียนรู้ทางสมองของเด็กกระบวนการนี้ เรียกว่า กระบวนการปรับตัวทางสังคม (Socialization) ซึ่งจะรวมถึงการเรียนรู้พฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วย (กุลยาตันติผลาชีวะ. 2542 : 67 ; อ้างอิงจาก Gordon ; & Browne. 1955 : 344) พัฒนาการทางสังคมสำหรับเด็กในวัยนี้ ต้องฝึกให้เด็กเกิดความไว้วางใจในผู้อื่นเมื่ออยู่ร่วมกันทำงานและเล่นร่วมกับผู้อื่นได้ มีความรับผิดชอบในการทำงานต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นอย่างง่าย ๆ ให้เด็กเข้าใจข้อตกลงและเกณฑ์ต่าง ๆ ฝึกให้รู้จักอดทนรอคอยให้ถึง โอกาสของตน ฝึกให้เด็กรับฟังผู้อื่น ชมเชยผู้อื่น (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2542 : 85) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาตามแนวคิดใหม่ที่เน้นการพัฒนาด้านสังคมและจิตใจ จึงเกิดการจัดโปรแกรมที่เสริมให้เด็กความรู้สึที่ดีต่อตนเอง (Self esteem) โดยจัดกิจกรรมให้เด็กเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถและความสนใจ จัดกิจกรรมที่เปิดกว้างให้อิสระในการเลือกให้เด็กได้รับความสนุกสนาน กล่าวคือกล้าแสดงออก ทำให้เด็กมีความรู้และทักษะทางสังคมควบคู่ไป นั่นคือการศึกษาในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : บทนำ)

การแบ่งปันและการให้ของเด็กอายุ 4- 6 ปี จะยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและยึดเป็นรูปธรรม เด็กจะมีความรักและหวงแหนสิ่งของที่เป็นของกิน ของใช้ ของเล่น และมักชอบสิ่งของอย่างเดียวกัน ดังนั้น สิ่งของที่เด็กจะแบ่งปันให้เพื่อนจึงเป็นสิ่งที่ไม่ชอบ ครอกและตามม์ (Krogh and Lamme. 1983 : 183-192 ; อ้างอิงใน ปีทมา ศุภกานิน. 2545 : 13) เด็กมักจะแสดงพฤติกรรมการแบ่งปันและให้ของกินของใช้ ส่วนใหญ่เด็กไม่ค่อยจะแบ่งให้เพื่อน

การยอมรับผู้อื่นจากสังคมของเด็กก่อนวัยเรียนต้องการการยอมรับจากเพื่อนที่ใกล้ชิดมากกว่าผู้ใหญ่ และสุภัก ไหวหากิจ (2543 : 20) ได้กล่าวถึง การยอมรับเด็กทุกคนต้องการการเป็นสมาชิกของกลุ่มและเป็นที่ยอมรับของเพื่อนในการเล่น ถ้าเด็กได้รับการยอมรับจะทำให้เด็กได้รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าต่อเพื่อน เด็กจะยินดีให้ความช่วยเหลือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนั้นยังทำให้เด็กมีความสุข แต่ในทางตรงกันข้ามเด็กที่ถูกเพื่อนต่อต้านปฏิเสธจะทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองด้อยคุณค่า หมดความภาคภูมิใจในตนเอง

การช่วยเหลือเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งแนบชิดและไม่เกิด (Nancy and Michael. 1979 : 365- 363 ; อ้างอิงจาก วีระพงษ์ บุญประจักษ์. 2545 : 13) ได้กล่าวถึงการช่วยเหลือว่าเป็นการพยายามที่จะช่วยบรรเทาความต้องการที่ไม่ใช่ทางอารมณ์แก่ผู้อื่น เช่น การช่วยเหลือให้ข้อมูล ช่วยเหลือผู้อื่นทำงานหรือเสนอสิ่งของของตนเองไม่เคยเป็น

เจ้าของมาก่อนและ บี (Bee, 1985 : 396 – 401) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมกรช่วยเหลือเพื่อนของเด็กปฐมวัยว่า เป็นการแสดงปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเชิงบวก ซึ่งอายุ 2-3 ปี จะมีชนิดของการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกด้วยการให้ เช่น เด็กเสนอให้ความช่วยเหลือหรือให้ของเล่นหรือพยายามปลอบใจคนที่ได้รับบาดเจ็บ เด็กจะทำตามคำขอร้อง หรือคำแนะนำของเพื่อนมากกว่าคนที่มาใช่เพื่อน เด็กบางคนจะแสดงพฤติกรรมกรช่วยเหลือมากกว่าเด็กอื่น ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลทั้งในครอบครัวและบุคคลอื่น ๆ รวมทั้งเพื่อน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการช่วยเหลือเป็นการพยายามที่จะบรรเทาความต้องการ โดยการใช้อำนาจหรือการแสดงความปลอดภัยหรือช่วยเหลือเพื่อนในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ

กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตตปัญญา เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมุ่งถึง จิต ว่าเป็นการเรียนตรงกับความต้องการของผู้เรียน มีปฏิบัติการทางความคิด ตื่นตัวและสนุกที่จะเรียน และปัญญา หมายถึง การส่งเสริมปัญญา การเพิ่มพูนและขยายข้อความรู้ให้เกิดความเข้าใจ จากกิจกรรมการสอนที่มีลักษณะการปฏิบัติของผู้เรียน 5 ประการ ได้แก่ ปฏิบัติการคิด (Active Learning) คือการที่ผู้เรียนได้กระทำ ได้คิดปัญหา จะเป็นการกระตุ้นทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหา พัฒนาโครงสร้างความรู้ได้จากการคิดการกระทำ โดยมีครูเป็นผู้มีส่วนร่วม ให้ความเห็นในการสร้างความเข้าใจการแสดงออก (Behaving Well) คือ ครูต้องทำหน้าที่กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกโดยอิสระให้ผู้เรียน ได้คิดและกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ ให้โอกาสผู้เรียนเรียนตามความสนใจและรู้สึกสบายใจในการเรียนรู้ หลักการสำคัญคือการเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ลดพฤติกรรมที่ไม่ต้องการ แสดงออกของผู้เรียนต้องเป็นการแสดงออกที่นำไปสู่การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) คือ การเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยสมาชิกของกลุ่มมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และความ สำเร็จของกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความเห็น ให้กำลังใจกัน ให้การดูแลกลุ่มสมาชิกกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงบวก และไว้วางใจกัน ขนาดกลุ่มที่ใช้ 2 – 5 คน ไม่มากกว่านี้ ทั้งครูและผู้เรียนต้องเพลิดเพลินกับบรรยากาศการเรียนและมีส่วนร่วมที่จะเรียนรู้ให้ได้ผล การเรียนรู้จากการค้นพบ (Discovery Learning) คือ การเรียนที่ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรง และการเรียนการสอนเพื่อให้มีการค้นพบนั้น ครูต้องมีความรู้เต็มที่รู้วิธีการเรียนการสอน สอดคล้องกับพัฒนาตามวัยของผู้เรียน ครูไม่ใช่ผู้ให้ แต่เป็นผู้ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ ต่อเนื่องที่นำไปสู่การเกิดความรู้ด้วยการป้อนข้อมูลกลับของครู และใช้หลักการกระตุ้นให้ค้นคว้า สุดท้ายคือต้องมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ (Progress) คือ การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เพิ่มเป็นระยะ ๆ ระหว่างกระบวนการเรียนการสอนจากลำดับที่ง่ายที่สุด ไปถึงลำดับที่ยากที่สุด ครูควรให้ผู้เรียนเรียนจากจุดที่ง่ายที่สุดก่อนแล้วเปิด โอกาสให้เห็นความสำคัญของตนเอง เพื่อเป็น

กำลังใจที่จะผลักดันให้ก้าวหน้าในขั้นต่อ ๆ ไป (กุลยา ดันติผลาชีวะ. 2550 : 26 – 29)

เจนนิงส์ (Jennings. 2008 : 101-105) ได้ศึกษาเกี่ยวกับจิตตปัญญาศึกษากับการพัฒนาเด็กในวัยเยาว์ เจนนิงส์ระบุว่าจิตตปัญญาศึกษาช่วยให้มนุษย์ตระหนักและตื่นรู้ในการทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต รวมถึงช่วยสร้างความรักความเมตตาและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น พัฒนาการด้านจิตตปัญญาจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติในวัยเด็กและเป็นทักษะความสามารถของมนุษย์ที่สามารถพัฒนาได้ผ่านการกระตุ้นและการฝึกฝน เป็นที่ประจักษ์แล้วว่าการฝึกฝนจิตตปัญญาเกิดผลดีต่อวัยผู้ใหญ่ ดังนั้นการฝึกฝนจิตตปัญญาในวัยเด็กคาดว่าจะมีผลลัพธ์ที่คล้ายกัน จิตตปัญญาศึกษาคือทางเลือกในการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้ของเด็ก รวมทั้งปลูกฝังลักษณะนิสัยของเด็กในวัยเยาว์ให้รู้จักดูแลเอาใจใส่ผู้อื่น อย่างไรก็ตามเด็กไม่ใช่ผู้ใหญ่ การฝึกฝนจิตตปัญญาของเด็กในวัยเยาว์ควรมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ และคำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่สำคัญ เพราะหลักฐานเชิงประจักษ์นั้นยังจำกัดอยู่ในวงแคบ

เดวิส (Davis. 2009 : 4-5) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการการสอนระหว่างรูปแบบจิตตปัญญากับการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง ในช่วงสิบถึงยี่สิบปีที่ผ่านมาเกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญสองประการของการพัฒนาการศึกษาขั้นสูง ได้แก่ 1) การให้ความสำคัญต่อผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึก และ 2) การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลด้านจิตตปัญญา โดยมีการฝึกปฏิบัติทั้งในระหว่างภาคการศึกษาและใน โปรแกรมพิเศษนอกเหนือจากหลักสูตร การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ทั้งสองแบบเข้าด้วยกัน ผลการศึกษาพบว่าวิธีการทั้งสองช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นกว่าการใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งโดยลำพัง ผลการศึกษายังระบุว่าการเรียนรู้แบบจิตตปัญญายังสามารถเพิ่มความสามารถทางทักษะวิชาการด้านต่าง ๆ อาทิ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแบบทวิสัย การวิเคราะห์เนื้อหา การแก้ปัญหา การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ การพัฒนาอภิปัญญา ความสามารถในการร่วมมือกัน และการยอมรับความหลากหลาย รวมทั้งส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์และการคิดเพื่อสร้างนวัตกรรม การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงและจิตตปัญญาศึกษามีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันอยู่มาก ในหลายกรณีจึงมีการใช้สลับกันไปมาในความหมายเดียวกันการทบทวนแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงและจิตตปัญญาศึกษาข้างต้นแสดงให้เห็นแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงมีอยู่หลากหลายและบางแนวคิดมิได้มุ่งการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานเป็นหลัก

โรงเรียนบ้านโพธิ์ชัยได้ทำการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษา
ปฐมวัยในปีการศึกษา 2554 ที่ผ่านมา โดยการสังเกต และใช้แบบประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน
ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ - จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา พบว่าระดับพัฒนาการ
ทางด้านสังคมด้านการแบ่งปัน การยอมรับผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่น ของนักเรียนยังอยู่ในเกณฑ์
ที่ควรปรับปรุงคือนักเรียนไม่เกิดพัฒนาการทางสังคมหรือปฏิเสธพัฒนาการทางสังคม และ
จากผลการประเมินได้ข้อเสนอแนะจากผู้บริหารสถานศึกษาว่าการจัดการเรียนรู้ในระดับ
ปฐมวัยนั้นควรเน้นการจัดการเรียนแบบองค์รวมและควรคำนึงถึงการส่งเสริมพัฒนาการด้าน
ต่าง ๆ อย่างสมดุล การจัดกิจกรรมควรให้กระตุ้นความคิดที่หลากหลาย โดยไม่ยึดติดกรอบ
แบบเดิม จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนระดับปฐมวัยจึงสนใจนำการสอน
แบบจิตตปัญญา มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการทักษะทางสังคมของ
เด็กปฐมวัย เพราะการสอนแบบจิตตปัญญามุ่งเน้นการปฏิบัติกรคิด การแสดงออก การเรียน
แบบร่วมมือ การค้นพบและการเรียนรู้ และเห็นความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนซึ่งน่าจะ
เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่จะพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยได้

คำถามการวิจัย

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบจิตตปัญญาจะสามารถพัฒนาการทางสังคมของ
เด็กปฐมวัยได้หรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบจิตตปัญญาเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการ
ทางสังคมของเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80
2. เพื่อศึกษาดัชนี ประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบจิตตปัญญา
ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์เรียนรู้ แบบจิตตปัญญา
3. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้แบบจิตตปัญญา

สมมุติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบจิตปัญญาีพัฒนาการทางสังคมหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนระดับปฐมวัยชั้นปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโพธิ์ชัย อำเภอกวาปีปทุม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 13 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

- 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบจิตปัญญา
- 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พัฒนาการทางสังคม
 - 2.2.1 การแบ่งปัน
 - 2.2.2 การยอมรับผู้อื่น
 - 2.2.3 การช่วยเหลือ

สถานที่ทำการวิจัย

โรงเรียนบ้านโพธิ์ชัย อำเภอกวาปีปทุม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญา หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนสำคัญ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม 5 ประการ ได้แก่ (1) ปฏิบัติการคิด (2) การแสดงออก (3) การเรียนแบบร่วมมือ (4) การค้นพบ (5) เห็นความก้าวหน้าในการเรียนรู้

2. แผนการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญา หมายถึง แผนการจัดประสบการณ์ที่กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มี 5 ขั้นตอนสำคัญคือ มโนทัศน์ จุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้(A B C D P) A = Active Learning (ปฏิบัติการคิด) B = Behaving well (การแสดงออก) C = Cooperative Learning (การเรียนรู้แบบร่วมมือ) D = Discovery Learning (การเรียนรู้จากการค้นพบ) P = Progress (ความก้าวหน้าในการเรียนรู้) สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล

3. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียนชั้นปฐมวัยชั้นปีที่ 2 ชาย – หญิง อายุ 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นปฐมวัยปีที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนบ้านโพธิ์ชัย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

4. พัฒนาการทางสังคม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยไปสู่พฤติกรรมตามแบบแผนที่สังคมยอมรับที่สามารถสังเกตและวัดได้ โดยใช้แบบสังเกตที่ผู้วิจัยพัฒนาประกอบด้วยลักษณะพฤติกรรมทางสังคม 3 ด้าน ดังนี้

4.1 การแบ่งปัน หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยแสดงออกโดยการกระทำหรือคำพูดในการแบ่งหรือยืมวัสดุอุปกรณ์ที่ตนครอบครอง การชักชวนเพื่อนมาเล่นของเล่นด้วยกัน เช่น

4.1.1 ให้เพื่อนร่วมใช้วัสดุ อุปกรณ์ ในการทำกิจกรรม

4.1.2 หยิบหรือส่งอุปกรณ์ของตนเองให้เพื่อนเมื่อเพื่อนต้องการ

4.1.3 ชักชวนมาเล่นของเล่นด้วยกัน

4.2 การยอมรับผู้อื่น หมายถึง การที่เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ยอมรับความคิดเห็น ยอมรับการเป็นผู้นำผู้ตามของกลุ่ม

4.2.1 รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นหรือข้อเสนอแนะของเพื่อน

4.2.2 ยอมรับความช่วยเหลือของเพื่อนในการทำกิจกรรม

4.2.3 ทำหน้าที่ที่กลุ่มมอบหมายด้วยความเต็มใจ

4.3 การช่วยเหลือ หมายถึง การที่เด็กแสดงออกถึงการแนะนำวิธีการสนับสนุนหรือตอบสนองความต้องการของเพื่อน โดยใช้การกระทำหรือคำพูดเพื่อให้เพื่อนประสบความสำเร็จในกิจกรรมที่กำลังกระทำอยู่

4.3.1 แนะนำวิธีการหรือลงมือปฏิบัติกิจกรรมให้แก่เพื่อน

4.3.2 พุดสนับสนุนหรือให้กำลังใจให้เพื่อนทำกิจกรรม

4.3.3 ช่วยกันเก็บของหรืออุปกรณ์เมื่อเลิกใช้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เด็กปฐมวัยได้พัฒนาการทางสังคม ประสบการณ์การเรียนรู้แบบจิตตปัญญา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์
2. ได้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบจิตตปัญญาต่อพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ
3. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการนิเทศส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY